

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimt antrieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2020 m. spalio 16 d.

Nr. 38 (1396)

Atidengtas paminklas Vanagui

Raimundas KAMINSKAS

Spalio 6 d. Vilniaus Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčioje, minint antrąsias Adolfo Ramanausko-Vanago laidotuvių metines, šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė Lietuvos kariuomenės ordinariato apaštalinis administratorius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. Po pamaldų Antakalnio kapinėse vyko antkapinio paminklo, skirto brg. gen. Adolfui Ramanauskui-Vanagui, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos signatarui, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio ginkluotųjų pajėgų vadui, Lietuvos valstybės vadovui, kovojusiam su sovietų okupacija, atidengimo ceremonija.

Ceremonijoje dalyvavo partizanų vado artimieji, aukščiausi šalies vadovai, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, LR Seimo nariai, Lietuvos kariuomenės atstovai, šauliai, nevyriausybių organizacijų atstovai, miestiečiai ir kiti svečiai. Paminklą kūrė konkursą laimėjusi autorių grupė Algirdas Kuzma ir bendrovė „Arches“.

Adolfas Ramanauskas gimė 1918 m. kovo 6 d. JAV, 1921 m. su tėvais grįžo į Lietuvą. Prasidėjęs antrajai sovietų okupacijai, 1945 m. balandžio mėn. apsisprendė ginklu kovoti už Lietuvos valstybingumą.

(keliamo į 4 psl.)

Žygis DKA B rinktinės partizanų kovų vietomis

Aldona KALESNIKIENĖ

Žygis prasidėjo Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje šv. Mišiomis, kurių metu bažnyčios dekanas pasakė labai jaudinantį pamokslą apie partizanų pasiaukojimą kovose už Lietuvos laisvę, apie žmonių kančias tremtyse, sulygindamas jas su Kristaus, mūsų ganytojo, kančiomis. Taip pat kunigas padėkojo visiems gausiai susirinkusiems, o ypač tiems, kurie iškilmingai stovėjo su vėliavomis.

Didelė kolona ukmergiškių ir svečių iš Alytaus, Panevėžio, Kupiškio, Kėdainių, Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Širvintų, Šakių pajudėjo nuo bažnyčios Daržų gatvės link, kur stovi Atminimo kryžius 1948 m. gruodžio 30 d. V. Justavičiaus name įrengtame bunkeryje žuvusių DKA B rinktinės 5-ojo bataliono kuopos vado E. Miliuko-Bijūno ir partizanų S. Našlėno-Sakalo bei S. Peroko-Plechavičiaus atminimui. Minėjimas buvo pradėtas prasmingais žodžiais apie partizanų kovas, meilę tėvynei, buvo padėta gėlių, uždegtas žvakutė.

Apie šioje vietoje įvykusią tragedi-

Didelė kolona ukmergiškių ir svečių pajudėjo nuo bažnyčios Daržų gatvės link

ją papasakojo Ukmergės kraštotyros muziejaus muziejininkas Vladas Kovarskas. Choras padainavo dainų, kalbėjo LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas, kuris pasidžiaugė gausiai susirinkusiais dalyviais, gerbiančiais partizanų atminimą. Gražius žodžius tremtiniams išsakė Ukmergės rajono meras R. Janickas.

Toliau visi, lydimi Ukmergės policijos pareigūnų, kurie užtvėrė kelią ir

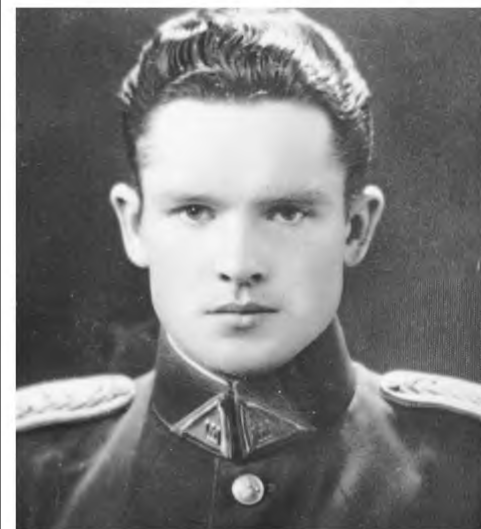
tvarkė kolonos eismą (už ką esame labai dėkingi Gediminui Kalesnykui), didžiule kolona pajudėjome per miestą Grauziečių link, kur sukome į Juodkiškius, prie paminklinio akmens žuvusiems partizanams: DKA vadui A. Morčūnui-Plienui, apygardos štabo viršininkui V. Ališauskui-Puškinui, B rinktinės vadui P. Grigui-Geniukui, B. Medelskiui-Krienui, B. Dūdai-Naručiui.

(keliamo į 8 psl.)

Lietuvai laisvę nešusi Vėtra

Stasys IGNATAVIČIUS

Lietuvoje minėjome bebaimio Lietuvos partizanų vado, žymaus laisvės kovotojo kapitono Jono Noreikos – Generolo Vėtros 110-ąsias gimimo metines. Legendinis Lietuvos laisvės kovotojų vadas gimė 1910 m. spalio 8 d. Šiaulių aps., Pakruojo valsč., Šukonių kaime, ūkininkų Baltraus ir Anelės Noreikų šeimoje. Šeimoje jis buvo jauniausias, be jo buvo dar du broliai ir dvi seserys. 1929 m., baigęs Šiaulių komercinę gimnaziją, įstojo į Karo mokyklą ir ją baigė 1931 m. turėdamas jaunesniojo leitenanto laipsnį.

Kapitonas Jonas Noreika

Buvo paskirtas tarnauti į 7-ąjį pėstininkų Žemaičių kunigaikščio Butageidžio pulką Klaipėdoje. 1933 m. j. ltn. J. Noreika išėjo į atsargą ir studijuoti teisę įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą. 1935 m. grįžo į kariuomenę ir paskirtas tarnauti į Kaune dislokuotą 2-ąjį pėstininkų DLK Algirdo pulką. 1936 m. jam buvo suteiktas leitenanto laipsnis ir paskirtas lektoriauti PLP Karo mokykloje.

Leitenanto J. Noreikos karinės atestacijos byloje pažymėta, kad jis yra sumanus, taktiškas ir valstybės reikalus suprantas karininkas, tinkamas užimti aukštesnes pareigas. Šalia tiesioginių pareigų ltn. J. Noreika redagavo PLP Karo mokyklos kariūnams ir aspirantams skirtą žurnalą „Kariūnas“. Pasižymėjo kaip profesionalus publicistas ir novelistas. Jo straipsniai buvo spausdinami žurnaluose „Karys“, „Kardas“, „Kariūnas“, „Trimitas“, laikraščiuose „Lietuvos aidas“, „Lietuvos žinios“ ir kt. Už rašinius „Karyje“ buvo apdovanotas kariuomenės vado brg. gen. Stasio Raštikio premija.

(keliamo į 2 psl.)

Lietuvai laisvę nešusi Vėtra

(atkelta iš 1 psl.)

1939 m. jis laimėjo žurnalo „Karys“ pirmojo laipsnio literatūrinę premiją.

1936 m. per šv. Kalėdas Jonas Noreika vedė Antaniną Krapavičiūtę, o 1939 m. Noreikų šeima susilaukė dukters Dalės Marijos Bernadetos. 1938 m. ltn. J. Noreika baigė Vytauto Didžiojo universitetą, jam buvo suteiktas kapitono laipsnis ir paskirtas dirbti į Lietuvos kariuomenės karo teismą, kur dirbo iki sovietinės okupacijos. Sovietams okupavus Lietuvą, 1940 m. spalio 28 d. okupacinės „Vyriausiosios Lietuvos kariuomenės likvidavimo komisijos“ įsakymu Nr. 24 jis buvo paleistas į atsargą.

Pasitraukė į pagrindinę veiklą

Atleistas iš kariuomenės, J. Noreika jau 1940 m. rudenį perėjo į antisovietinę rezistencinę pagrindinę veiklą. Susisiekęs su Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) štabu Berlyne (vadovavo buvęs Lietuvos pasiuntinys Vokietijoje plk. Kazys Škirpa), tu pačių metų lapkričio mėn. įkūrė visos Žemaitijos sukilimo prieš sovietinius okupantus centrą.

J. Noreika Mordosuose (Plungės valsč.) įsteigė Tautinio darbo armijos (TDA) kuopą, kaip sudėtinį LAF'o padalinį. Ryšių nustatymui ir direktyvinių dokumentų gavimui kpt. J. Noreika kelis kartus perėjo sovietų–vokiečių sieną, taip pat organizavo kelių Lietuvos inteligentų pabėgimą per sieną į Vakarų.

Tik prasidėjus Vokietijos–Sovietų sąjungos karui, 1941 m. birželio 22 d. apie 11 val. ryto kpt. J. Noreika su savo 12-os kovotojų būriu pradėjo besitraukiančių sovietinių pasieniečių ir karinių dalinių persekiojimą ir naikinimą, Telšiuose sudarė sukilimo operatyvinį štabą. Tuoj po sukilimo kpt. J. Noreika Lietuvos Laikinosios Vyriausybės buvo paskirtas Šiaulių apskrities viršininku.

Pradžioje jis buvo lojalus nacių valdžiai, manė, kad vokiečiai Lietuvą išlaisvino nuo daug skriaudų ir netekčių pridariusios sovietinės okupacijos, suteiks Lietuvai savivaldą. Tačiau pamatęs, kad nacių okupacija ir vykdomos represijos prieš Lietuvos gyventojus, ypač žydų tautybės žmones, netoleruotinos jo įsitikinimams, jis perėjo į antinacinį pagrindį ir vadovavo visos Žemaitijos pagrindinei antinacinei veiklai, gynė krašto reikalus prieš naujuosius okupantus.

Jau 1941 m. liepos pabaigoje kartu su kitais 10 Žemaitijos inteligentų pareikalavo vokiečių vadovybei uždrausti genocidą prieš lietuvius ir žydus bei suteikti Lietuvai savivaldą. Netrukus su keliais Lietuvos kariuomenės karininkais J. Noreikos bute įsteigė „Žemaičių legioną“, į kurį vėliau – 1944 m. gegužės mėn. pabaigoje įsijungė vokiečių uždraustos ir likviduotos gen. Povilo Plechavičiaus Vietinės rinktinės kariai bei kitos tautinės antinacinio pasipriešinimo pagrindinės grupuotės, ir jį pasivadino „Vanagais“.

Suimtas ir įkalintas

1943 m. vasario mėn. Šiauliuose leidžiamame laikraštyje „Tėvynė“ J. Noreika išspausdino straipsnį „Šių dienų Vokietija“, kuriame demaskavo nacistų režimo pragaištingą politiką kaip lietuvių tautai, taip ir pačiai Vokietijai. Po šio straipsnio išspausdinimo vokiečių gestapas (slaptoji politinė policija) ėmė jį persekioti, o 1943 m. vasario 23 d. buvo suimtas ir įkalintas Šiaulių kalėjime. Mardosų antinacinis pagrindis, būdamas gerai pažįstamas su Šiaulių apygardos gebietkomisarų H. Gewecke, kuris nebuvo gestapo darbuotojas, kartu su kitais Šiaulių inteligentais kpt. J. Noreiką išpirkto iš kalėjimo.

Paleistas iš kalėjimo J. Noreika ir toliau tęsė antinacinę veiklą. 1943 m. kovo 17 d. gestapas antrą kartą jį suėmė ir kartu su kitais Lietuvos 45 inteligentais išsiuntė į Štuthof koncentracijos lagerį (kalinys Nr. 21330), kur jam teko patirti sunkią lagerininko dalį.

1945 m. gegužės 9 d., Raudonosios armijos daliniams užėmus lagerį ir išlaisvinus likusius katorgininkus, J. Noreika buvo gydomas karinėje ligoninėje, po to paskirtas į 1261-ąją atsargos pulką eiliniu kareiviu, o pulką likvidavus – į 7032-ąją pėstininkų pulką. Vėliau buvo demobilizuotas ir lapkričio mėn. grįžo į Vilnių, kur nuo 1945 m. gruodžio 10 d. pradėjo dirbti Lietuvos mokslų akademijoje juriskonsulu.

Dirbdamas Mokslų akademijoje J. Noreika susitiko su buvusiais Štuthof lagerio kaliniais ir buvusiais antinacinio pasipriešinimo aktyvistais (Ona Lukauskaite-Poškiene, Stasiu Gorodecku-Radžiūnu ir kitais). Po kelių pasitarimų su jais, 1946 m. pradžioje J. Noreika Vilniuje organizavo visos Lietuvos antisovietinės kovos pagrindžiui vadovauti centrą, kuris vėliau buvo perorganizuotas į Lietuvos tautos tarybą (LTT). Taip pat Vilniuje J. Noreikos iniciatyva buvo įsteigta Jaunimo mirtininkų grupė, kuriai buvo pavesta atlikti ypatingos reikšmės LTT užduotis.

Pasivadino Generolu Vėtra

1946 m. sausio mėn. pabaigoje LTT įkūrė Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vyriausiąją vadovybę (LGPVV), kurioje vadu buvo paskirtas kpt. Jonas Noreika, jam buvo suteiktas Lietuvos ginkluotojo pasipriešinimo generolo laipsnis. Konspiracijos tikslams J. Noreika pasivadino Generolu Vėtra.

1946 m. vasario mėn. J. Noreika, tarpininkaujant Zigmui Šerkšnui-Tigrui (turėjo Zigmo Laukaičio fiktyvius dokumentus), Dzūkų grupės ryšininkui, Marcinkonių vidurinės mokyklos mokytojui Antanui Valentukevičiui-Bijūnui, sušaukė pirmąjį jaunimo pagrindininkų pasitarimą ir įkūrė aktyvią Dzūkijos jaunimo grupę LGPVV užduočių vykdymui.

Generolo Vėtros įsakymu visi partizanai buvo suskirstyti į 4 apygardas. Telšių apskrities ir Šiaulių apygardos pagrindžiui vadovauti buvo paskirtas mjr. Jonas Semaška-Liepa. Kauno apygardai vadovauti paskyrė karo lakūną Viktorą

Ašmenską-Skaistį, o Dzūkijos apygardai – plk. Juozą Vitkų-Kazimieraitį. Deja, nespėjo paskirti vado Aukštaitijos partizanams. 1946 m. kovo 16 d. 9 val. ryto į Onos Poškienės butą Vilniuje (Giedraičių g. 10) įsiveržė sovietiniai saugumiečiai ir suėmė Oną Poškiene, Joną Noreiką ir Stasį Gorodeckį. Kartu į emgiebistų rankas pateko ir visa LGPVV pagrindinė dokumentacija (įsakymai, atsisaukimai, direktyvos, sąrašai ir kita). Kitą dieną buvo suimtas poetas Kazys Boruta, o po trijų dienų – Vilniaus universiteto dėstytojas Petras Juodelis, o S. Gorodeckio bute surengtoje pasaloje kovo 19 d. į sovietinių emgiebistų rankas pateko Kauno apygardos vadas V. Ašmenskas.

J. Noreikos-Generolo Vėtros tardymas tęsėsi iki lapkričio mėnesio. Teismas Vilniuje MGB rūmuose vyko lapkričio 20–23 dienomis. Sovietinis karo tribunolas J. Noreiką-Generolą Vėtrą ir Zigmą Šerkšną-Tigrą nuteisė mirties bausme. 1947 m. vasario 26 d. samdytas budelis (specialiai atvežtas iš Sibiro) 2 nagano šūviais į galvą MGB rūmų rūsyje nutraukė šių Lietuvos laisvės kovotojų gyvybes. Naktį jų kūnus nuvežė į Tuskulėnų dvaro parką ir pakasė po medžiu.

Ilgą laiką J. Noreikos palaikų nepavyko surasti, tik 1996 m. Generolo Vėtros palaikai buvo identifikuoti ir su kariškėmis bei religinėmis apeigomis palaidoti Vilniaus Antakalnio kapinėse. Vykdam žmonos, dukters ir anūkų valią, palaikai buvo iškilmingai palaidoti 1997 m. kovo 22 d.

Atminimo įamžinimas

Jono Noreikos-Generolo Vėtros nuopelnai kovoje už Lietuvos laisvę neliko užmiršti ir nebus užmiršti. Ant Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Vilniuje ir Šiaulių apskrities savivaldybės pastatų, kur dirbo legendinis partizanų generolas, buvo atidengtos memorialinės lentos su bareljefais. Tokia pat memorialinė lenta buvo atidengta Kaune ant Pirmojo Lietuvos Prezidento A. Smetonos karo mokyklos pastato. 1995 m. spalio 8 d. memorialinė lenta buvo atidengta ir Mardosų kaime prie buvusios mokyklos pastato, kur buvo įsikūręs kpt. J. Noreikos vadovaujamas Žemaitijos sukilėlių štabas.

Atminimo lenta atidengta Šukonių kaime prie mokyklos, kurioje mokėsi J. Noreika, o Pakruojuje pašventintas

akmuo, žymintis vietą, kurioje vėliau iškilo paminklas didvyriui. 1995 m. spalio 6 d. Kryžių kalne jam buvo pastatytas kryžius. 1996 m. kovo 14 d. Kauno miesto mero potvarkiu Nr. 8 Narsiečių mikrorajone viena gatvė pavadinta Generolo Vėtros vardu.

1997 m. Vasario 16-osios proga kpt. Jonas Noreika-Generolas Vėtra apdovanotas (po mirties) Vyčio Kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinu.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga už nuopelnus Lietuvai 1991 m. gegužės 4 d. kpt. Joną Noreiką, kaip 1941 m. birželio 22–28 d. Žemaitijos sukilimo vadą, apdovanojo (po mirties) „Pasipriešinimo dalyvio kryžiumi“. Kauno apygardos sukilėlių iniciatyvinė grupė 1996 m. birželio 22 d. paskyrė J. Noreikai (po mirties) jubiliejinį „Atminimo ženklą“, skirtą 1941 m. birželio sukilimo Lietuvoje 55-osioms metinėms.

Nors po jo nužudymo praėjo jau 76 metai ir 30 metų mūsų valstybė atsikračiusi sunkių okupacinių grandinių, tačiau Maskvos Kremliaus juodosios jėgos negali užmiršti kpt. Jono Noreikos-Generolo Vėtros kovos prieš sovietinį okupantą ir atsiranda „istorikai“ ir „teisuoliai“ (marionetės), kurie vykdo tuos kėslus (sunaikinti Lietuvos istorijos puslapiuose didvyrišką rezistenciją prieš sovietinius okupantus). Tai nurodoma nuimti atminimo lentą nuo Mokslų akademijos bibliotekos sienos, neva kpt. J. Noreika nacių okupacijos metu „prisidėjo“ prie Lietuvos žydų holokausto vykdymo (nors yra ir dokumentų, kad jis per kunigą Joną Borevičių mėgino juos gelbėti). Tai atsiranda pseudo advokatas, kuris kūju sudaužo atminimo lentą motyvuodamas nepagrįstus kaltinimus. O gal pirmiausiai reikėtų galutinai išsiaiškinti ir sudėti visus taškus ant „i“, kad vėliau nebūtume kaltinami dėl netiesos. Lietuvos istorijoje jis išliks kaip vienas pirmųjų pakilęs ir subūręs bendraminčius kovai prieš okupacinį sovietinį jungą. O tiems, kurie vienaip ar kitaip „šokinėja“ pagal Rusijos, kuri stengiasi įnešti nesantaiką tarp lietuvių ir Lietuvoje gyvenančių tautinių bendrijų, dėdele, noriu pasakyti, kad mūsų jaunoji karta, kuriai neteko gyventi sovietinės okupacijos režime, mūsų valstybės Nepriklausomybės kovotojus gerbia ir gerbs. Tai aš matau iš jaunųjų šaulių mąstysenos ir veiklos. „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia...“

Skelbimas

Spalio 16 d. (penktadienį) 17.30 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19), vyks rašytojo, profesionalaus kario **Ernesto Kuckailio** naujosios, jau šeštos knygos „**Dešimt kautynių**“ pristatymas.

Lietuvos rašytojų sąjungos narys Bronius Dovydaitis apie Ernestą Kuckailį yra sakęs: „Ernestas Kuckailis – ypatingas talentas, sugebantis savo kūryboje itin tiksliai, dokumentuotai perteikti istorines aplinkybes, detales, o tuo pačiu sukurti pagavų, menišką visumos vaizdą. E. Kuckailis – tikras lietuviškasis Remarkas“.

E. Kuckailis – Lietuvos pokario partizanų didvyriškų kovų ir pasiaukojimo metraštininkas. Jo knygos pasižymi sklandžiu stiliumi, jose pakanka ne tik kūrybinės išmonės ir fantazijos, bet ir dramatiško siužeto vingių. Nauja knyga „Dešimt kautynių“ atskleidžia svarbiausių ir tragiškiausių Laisvės kovotojų mūšių sukrečiančias detales.

Maloniai kviečiame dalyvauti!

Balsuota už ateities Lietuvą, o ne už praeities!

Rinkimai įpusėjo. Po pirmojo Seimo rinkimų turo aišku, kad į Seimą pateko ir 5 proc. barjerą perlipo 6 partijos. Kol kas lyderio pozicijoje yra Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai. Anot Ingridos Šimonytės, pirmąjį kėlinį pavyko sužaisti sėkmingai, tačiau tai tik viena žaidimo dalis, atsipalaiduoti negalima ir antrąjį kėlinį taip pat būtina baigti pergalingai.

Rinkimų nugalėtojų laukia ne koks palikimas

Tų Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų sąrašo į Seimo rinkimus lyderės žodžių nereikėtų suprasti tiesmukai – I. Šimonytė Seimo rinkimų tikrai nelaiko žaidimu, be to, ji leidžia suprasti, kad ne partijai reikalinga pergalė, bet Lietuvai: tie ketveri Ramūno Karbauskio kompanijos valdymo metai valstybę pastatė į keblią situaciją, analogišką 2008 metų krizės akivaizdai, kai buvo iššvaistytos lėšos faktiškam rinkėjų papirkimui dar kitiems rinkimams, žinant, kad šįkart laimėjusieji turės priimti nepopuliarius, paprastiesiems žmonėms socialiai skaudžius sprendimus.

Negana to, kad R. Karbauskio valdantieji išdalijo pakišas po 200 eurų rinkėjams (viltys dėtos į žemesnio išprusimo sluoksnius, apie rinkimus tesuprantančius tiek, kad „už 200 eurų parduoti balsą apsimoka labiau nei už 20“), tuo patuštindami valstybės kasą, bet dar ir pataikūniškai (vėl tiems patiems žemo išprusimo ir moralės visuomenės sluoksniams) nesiėmė būtinų griežtų priemonių kovai su koronavirusu.

Kai pagalvoji, kokį palikimą gausių Seimo rinkimų nugalėtojai, nelieta ne mažiausio pavydo jausmo jiems... Sutikite, ir Ramūnas Karbauskis neatrodo labai nusiminęs – gi ne jam teks srėbti jų pačių prisivilintą košę.

Nepaisant dvišimtinų kyškiukų rinkėjams, Lietuvos Respublikos piliečiai, nestokojantys sąžinės prisipažinti, kad prieš ketverius metus suklydo, pasidavę „Naisių vasaros“ apžavams, per pirmąjį rinkimų turą pirmenybę atidavė TS-LKD partijai – už ją balsavo beveik ketvirtadalis į rinkimus atėjusių rinkėjų. Partija jau turi 23 mandatus. (Beje, tenka apgailestauti, kad per 2016 m. Seimo rinkimus rinkėjų aktyvumas buvo didesnis. Tuomet balsavo daugiau nei pusė visų balsavimo teisę turinčių piliečių.)

Matyt žmonėms atsivėrė akys ir jie pamatė R. Karbauskio kompanijos aroganciją, išžulų melavimą ir žarstymą-

si pažadais, paikus sprendimus verslo srityje, lengvabūdiškus veiksmus pandemijos metu, nesiskaitymą su aukščiausios kvalifikacijos specialistais. Greičiausiai meškos paslauga „valstiečiams-žaliesiems“ padarė ir 400 tūkst. tiražu paskleistas srutomis trenkiantis niekinančio pobūdžio leidinys prieš TS-LKD ir kitus Lietuvai nusipelnčius žmones: tokiais srutomis besitaškant kliūva ir pačiam.

Nepaisant to, R. Karbauskio „valstiečiai-žalieji“ (LVŽS) visgi išliko antroje vietoje – 16 mandatų. Bet tai jų prieš antrąjį turą labai neguodžia – daugiamandatėje apygardoje 5 proc. barjero neperlipo jų pagrindiniai rėmėjai: Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-krikščioniškų šeimų sąjungos (nors ir užsitikrinusios vienmandatėje apygardoje 2 mandatus) ir Lietuvos socialdemokratų darbo (LSDDP) partijos.

Apie kai kurias partijas išgirdome pirmą kartą

Nors politologai ir politikos apžvalgininkai, aptarinėdami pirmojo turo rezultatus, labiausiai stebisi iš liberalų nuoskalų susikūrusios Laisvės partijos (LP) sėkme, visgi dėmesio verta ir Darbo partijos sėkmė – jie po pirmo turo užima trečiąją vietą su 9 mandatais. Tai geresnis jų rezultatas nei per praeitus rinkimus, kuriuose Darbo partija teiskovojo du mandatus.

Kur kas daugiau tikėjosi Gintauto Palucko vadovaujama Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP). Per praeitus rinkimus jie buvo trečioje vietoje, o šįkart nukrito į ketvirtą, tegaudami 8 mandatus. Nežinia, kas sieja socialdemokratų su „valstiečiais-žaliaisiais“, tačiau G. Paluckas pasižadėjo remti būtent juos.

Toliau rikiuojasi minėtoji Laisvės partija, vadovaujama Aušrinės Armonaitės, kuri iki šių rinkimų Seime tebuvo vienintelė šio sparno liberalų atstovė – dabar partija turės 8 mandatus. Po jos eina giminiška politinė jėga – Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (LRLS) – taip pat 8 mandatai.

Toliau rikiuojasi „autsaideriai“ – nepatekę į Seimą: Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-krikščioniškų šeimų sąjunga (LLRA-KŠS), Naglio Puteikio „Centro partija – tautininkai“, filosofo Vytauto Radžvilo vadovaujamas Nacionalinis susivienijimas, senus politikos lošėjus suvienijęs buvusios R. Pakso partijos pakaitalas „Laisvė ir teisingumas“, Lietuvos žaliųjų partija, „Drąsos kelias“ politinė partija, partija „Lietuva – visų“, R. Dagio Krikščionių sąjunga, „Kartų solidarumo sąjunga – santalka Lietuvai“, Lietuvos liaudies partija.

Apie šias partijas vieni rinkėjai išgirdo pirmą kartą, kitiems – gerai pažįstami jų lyderiai, ne kartą šmėžavę anksčiau rinkimuose kitų partijų sąrašuose. Matyt, žmonėms atsibodo tokių „politinių migrantų“ viražai ir jie nesulaukė didesnio palaikymo. (Tiesą sakant, sunku įsivaizduoti, ką Seime pozityvaus galėtų nuveikti kokia nors dar K. D. Prunskienės įkurta Lietuvos liaudies partija, per TV debatus stulbinusi žiūrovus neva pagoniškais ritualais.)

Tiesa, šiame kontekste būtina išskirti filosofo Vytauto Radžvilo „Nacionalinį susivienijimą“ – filosofui tikrai nepriekšai politinio nuovokumo ar juo labiau intelekto trūkumo, tačiau tai, ką jis kalbėjo rinkėjams, buvo sunkiai suvokiama paprastam žmogui, o kai kada nesiderino su politinėmis realijomis ir tebuvo graži teorija. Kita vertus, kai jo komandoje sėdi vienas iš šios politinės jėgos iniciatorių Vytautas Sinica, kuris yra „valstiečiams-žaliesiems“ priklausančio Seimo nario Eugenijaus Jovaišos patarėjas, partijos nešališkumas kelia abejonių.

Viską lems antrasis rinkimų turas

Taigi, prieš akis – antrasis Seimo rinkimų turas. Jis lems, kas iš tikrųjų švęs galutinę pergalę. Pasak politologų, esminis klausimas yra, ar laimės dešinieji, ar kairieji, tiksliau – kas iš jų gaus galimybę sudaryti veiksmingą koaliciją? Tikrovėje situacija kol kas atrodo tokia: TS-LKD, LRLS ir LP

(Laisvės partija) yra priskirtinos provakarietiškos politikos jėgoms, kurios koalicijoje jau dabar turėtų 38 mandatus prieš 35 mandatus koalicijos, kurią sudarytų, pavadinkim, prosovietinės DP, LVŽS, LSDP ir LLRA-KŠS.

Šioje situacijoje viską išspręstų antirasinis rinkimų turas, kuriame TS-LKD, LRLS ir LP tarp savęs konkuruoja net 18 apygardų, tad bet kuriuo atveju, nepriklausomai kuri partija nugalėtų, koalicijai prisidėtų dar 18 mandatų (iš viso būtų 56). Be to, penkiose apygardose (dvi Vilniaus, Nevėžio, Meguvos ir Trakų) viena iš šių trijų partijų turi didelį esamą ir istorinį pranašumą ir yra stiprūs favoritai. Jei laimėtų ir jose, būtų jau 61.

Toliau laukia kovos Kaune, kur TS-LKD kausis dėl 5 mandatų – deja, per praeitus rinkimus jose buvo skausmingai pralaimėta, o posakis „Kaunas yra Kaunas“ įgavo visiškai priešingą prasmę. Bet jei pasisektų, pergalės atveju Tėvynės sąjunga čia prisidurtų 5 mandatus (koalicijai tai reikštų 66 mandatus). Na ir pagaliau liberalių partijų (LP ir LRLS) penkios pergalės būtų tai, ko reikia, kad Seime šių trijų provakarietškų politinių partijų koalicija turėtų veiksmingą daugumą, tai yra 71 mandatai.

Priešingoje stovykloje – LVŽS turi santykinai saugias, pergalę žadančias 18 apygardų, dar dviejose jie susitinka su savo sąjungininkais, dar trijose irgi galimi sąjungininkai (nes iš principo nelinkę susidėti su konservatoriais). Žodžiu, laukia tikrai atkakli kova antroje ture, kuris gali lemti, ar Lietuva pasirinks tolimesnę provakarietšką politikos raidą, ar grims į prosovietinio mąstymo savanaudžių stagnaciją.

Negana to, laukia ypatingai sunkus metas ir viso pasaulio – prasideda antroji koronaviruso banga, ir matome, kaip didžiosios valstybės, per pirmąją bangą lengvabūdiškai žiūrėjusios į augančią grėsmę, dabar imasi griežtų priemonių pandemijos plitimui užkirsti, todėl dabartinės R. Karbauskio valdančiosios daugumos politika nesii- mant priemonių sustabdyti katastrofišką koronaviruso plitimą būtų visiškai pražūtinga visai tautai, jei rinkėjai per antrąjį rinkimų turą jai pritartų, balsuodami už „valstiečius“.

Opozicijos atstovai dėl sisteminės korupcijos apraiškų SAM kreipėsi į Prokuratūrą

Grupė Seimo opozicinių partijų atstovų spalio 1 d. kreipėsi į Generalinę prokuratūrą dėl galimo piktnaudžiavimo ir sisteminės korupcijos apraiškų Sveikatos apsaugos ministerijoje (SAM).

Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų, Lietuvos socialdemokratų, Liberalų sąjūdžio frakcijų ir Mišrios Seimo narių grupės atstovai prašo prokurorų principingai vertinti situaciją Sveikatos apsaugos ministerijoje. Pasak naujausio LRT tyrimo, Aurelijaus Verygos vadovaujama SAM, vos prasidėjus karantinui, pavaldžiai įstaigai nurodė skubiai įsigyti nuotolinius mokymus medikams, kaip gydyti COVID-19 pacientus. Be konkurso 1,2

mln. vertės užsakymą gavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto dėstytojų valdoma įmonė „Krizių tyrimo centras“. Dvieju valandų mokymai vienam medikui kainavo 375 eurus. Po kelių savaitių iš Vilniaus universiteto įsigytų „gyvų“ mokymų valanda kainavo 8 eurus (16 eurų už dvi valandas).

„Galimo piktnaudžiavimo faktai SAM, deja, jau tampa kasdienybe. Ministras A. Veryga dėl skandalingos greitųjų testų bylos jau neteko vienos

viceministrės, kita viceministrė irgi apklausta kitame išteisiniam tyrimo. Susidaro įspūdis, kad naudojantis sudėtinga situacija dėl pandemijos šioje ministerijoje tiesiog įjungtas pasipelnymo ir švaistymo mechanizmas, o ministras arba jau visiškai nekontroliuoja situacijos arba pats yra šios schemas dalis. Tai nebėgalis testas, esame teisinė valstybė ir kalbame apie milžinišką valstybės lėšų švaistymą. Jeigu visą šį chaotišką pinigų taškymą laimina

Premjeras, privalo įsikišti prokuratūra“, – sako kreipimosi iniciatorė, TS-LKD frakcijos seniūno pavaduotoja ir Antikorupcijos komisijos narė Agnė Bilotaitė.

Kreipimąsi į prokuratūrą pasirašė: Agnė Bilotaitė, Arvydas Anušauskas, Jurgis Razma, Vytautas Bakas, Rasa Budbergytė, Linas Balsys, Julius Sabatauskas, Algimantas Salamakinas, Algirdas Sysas, Ričardas Juška, Viktorija Čmilytė-Nielsen, Rasa Petrauskienė, Bronislovas Matelis.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Įdomus jonaviečių buvusių tremtinių gyvenimas

Irena TAMOŠEVIČIENĖ

Įdomi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jonavos filialo narių vasara. Prie aktyvaus gyvenimo prisideda Ingos Petrikonienės organizuojamas projektas „Ori senatvė“. Nuoširdžiai dėkojame Ingai Petrikonienei už jos darbus ir iniciatyvas.

Kryžkalnyje po minėjimo

Dalyvaudami projekte „Ori senatvė“, turėjome galimybę sudalyvauti žvakių, dėžučių aplikacijų, molio lipdinių, maišelių dekoravimo edukacijose bei ekskursijose. Du kartus su projektu lankėmės Trakuose. Pirmą kartą – dalyvavome kibinų gamybos edukacijoje, aplankėme Angelų kalnelį, grįžtant užsukome į Kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškę. Antrą kartą lankydami Trakuose, dalyvavome šv. Mišiose šv. Mergelės Marijos Apilankymo bazilikoje.

Projekto metu lankėmės istorinio filmo „Nauja Lietuva“ peržiūroje Jonavos kultūros centre, taip pat dalyvavome susitikime „Pokalbis su tremtiniais“, kurio metu sunkiais savo išgyvenimais ir atsiminimais dalijosi Vanda Marija Vaitiekūnienė. Džiaugiamės galėję apsilankyti Šiluvoje vy-

LPKTS Jonavos filialo narės

kusiuose Jonavos dekanato dienos atlaiduose.

Tradiciskai dalyvavome Baltijos kelio minėjime, kartu su Jonavos kultūros centru, krašto muziejuje. Minėjimo prie Jonavos kryžiaus metu dalijomės atsiminimais, buvusių tremtinių choras „Viltis“ kvietė visus prisijungti dainuojant patriotines dainas.

Rugsėjo 20 d. negalėjome nedalyvauti Kryžkalnyje paminklo atidengimo visiems Lietuvos partizanams iškilnėse. Šventės akimirka jautriai išgyveno Petras Pabrinkis, Veronika Gabužienė, Danutė Fedoravičienė, Janina Paulauskienė ir Irena Tamoševičienė, nes ir jų artimųjų pavardės įamžintos atminimo sienoje.

Grįžtant buvo aplankyti Šėtos partizanų kapai, kur perlaidoti Petro Pabrinkio tėvo ir kitų partizanų palaikai.

Baltijos kelio minėjimas prie kryžiaus Jonavoje

Kviečiame!

Kviečiame apsilankyti LPKTS Patriotinių leidinių knygynėlyje (Laisvės al. 39, Kaune) ir įsigyti knygų tremties ir rezistencijos tematika, naujausius „Tremtinio“ numerius.

Sveikiname

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Jonavos filialo narius:

Vladislavą MORKŪNIENĖ – 90-ojo,
Rimvydą JASKUTĮ – 75-ojo.

Nuoširdžiai linkime stiprios sveikatos, laimingų ir džiaugsmingų metų artimųjų apsuptyje ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Jonavos filialas

Spalio 25 dieną – antras rinkimų turas

Spalio 11 d. šalyje vyko LR Seimo rinkimų pirmasis turas. Džiugu, kad partija, kurioje veikia Politinių kalinių ir tremtinių frakcija (PKTF), Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD) užtikrintai pirmuoja. Tačiau, kaip sakė sąrašo lyderė Ingrida Šimonytė: „Pirmojo kėlinio taškai atrodo neblogai, bet labai svarbu išlaikyti mobilizaciją ir rinkėjų įsitraukimą taip pat ir antrame ture“.

Į antrąjį turą, kuris vyks spalio 25 d., pateko net 56 TS-LKD iškelti kandidatai, iš kurių net 36 pirmame ture pirmavo.

Džiugu, jog beveik visi TS-LKD PKTF priklausantys kandidatai, besivaržę vienmandatėse apygardose, pateko į antrąjį turą: Kauno Žaliakalnio apygardoje varžysis Gabrielius Landsbergis, Kalniečių – Arvydas Anušauskas, Aleksoto–Vilijampolės – Vytautas Juozapaitis, Vilniaus Pilaitės–Karoliniškių – Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Naujosios Vilnios – Monika Navickienė, Panerių–Grigiškių – Agnė Bilotaitė, Marijampolės – Andrius Vyšniauskas, Sūduvos Šiaurinė – Irena Haase, Pajūrio – Arūnas Barbšys.

Jei gyvenate šių apygardų teritorijose, nuoširdžiai kviečiame palaikyti

mūsų kandidatus, o jei renkate parlamento narius kitoje apygardoje, bet jį antrajame ture yra TS-LKD kandidatas – kviečiame palaikymą išreikšti jam. PKTF kandidatus galite palaikyti ir kitais būdais: paskambindami savo bičiuliams ir artimiesiems, kurie balsuoja ten, kur jie renkami, pasidalydami ir komentuodami kandidatų įrašus socialiniuose tinkluose, ateinant į pagalbą platinant informaciją ir skleidžiant žinių rinkėjams.

Tik susitelkę galime laimėti, o laimėję daugiau mandatų, laimėsime ir daugiau dėmesio istorinės atminties, krašto gynybos ir socialiniams klausimams, tiems, kurie mūsų bendruomenei rūpi labiausiai.

TS-LKD PKTF tarybos pirmininkė
Rasa DUOBAITĖ-BUMBULIENĖ

Atidengtas paminklas Vanagui

Kalba anūkė, karo gydytoja, pulkininkė leitenantė Inga Jancevičienė

(atkelta iš 1 psl.)

Po poros metų jis ėmė vadovauti Dainavos apygardai, o 1948 m. paskirtas Pietų Lietuvos partizanų srities vadu. Dar po metų jis tapo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidento pirmojo paminimo gen. Jono Žemaičio-Vytauto pavaduotoju.

A. Ramanauskas-Vanagas kartu su kitais septyniais partizanų vadais 1949 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Deklaraciją, kurią LR Seimas įstatymu pripažino Lietuvos valstybės tęstinumui itin reikšmingu teisės aktu. 1950 m. pra-

džioje A. Ramanauskas-Vanagas tapo Sąjūdžio gynybos pajėgų vadu.

1956 m. A. Ramanauskas-Vanagas buvo sovietų suimtas, žiauriai kankintas ir 1957 m. lapkričio 29 d. Vilniuje sušaudytas.

2018 m. A. Ramanausko-Vanago palaikai buvo rasti Vilniuje, Antakalnio Našlaičių kapinėse, o tų pačių metų spalio 6 d. palaidoti Antakalnio kapinėse. Palaikų autentiškumas buvo nustatytas atlikus teismo antropologinę analizę, kaukolės ir asmens fotografijų sugretinimus bei DNR tyrimus.

Iš Grinkiškio gimnazijos į Sibiro Alma Mater

Vytautas GULIOKAS

Savo pažadą technikum vadovams tesėjau: pirmąją žiemos sesiją baigiau gerais pažymiais, man buvo paskirta padidinta stipendija. Deja, ir ši stipendija buvo per maža patenkinti minimalius studento poreikius. Iš namų niekas pagelbėti negalėjo – teko krauti vagonus bei baržas, plukdančias krovinius Jenisejaus upe to krašto šiauriniams rajonams.

Tėsinys. Pradžia Nr. 36 (1394)

Gavau „raudoną“ diplomą

Antroje pirmųjų mokslo metų pusėje gavau netikėtą pasiūlymą: to paties technikum elektrotechnikos dėstytojas, žydų tautybės Leonidas Rubanovas man pasiūlė pusės etato elektrolaboratorijos laboranto pareigas. Rubanovas pastato rūsyje parodė patalpas šalia katilinės, iki lubų užkrautas senais baldais ir kitu inventoriumi. Visa tai reikėjo pašalinti, sienas ir lubas išbalinti kreida, sumontuoti stalus su įranga laboratoriniams darbams.

Kaip pravedžiau užsiėmimus su moksleiviais, mano tiesioginis vadovas dėstytojas Rubanovas priekaištų neturėjo. Gana greitai suartėjau su jo šeima. Rubanovas buvo alpinistas, turėjo šios sporto šakos instruktoriaus kategoriją. Kiekvieną vasarą jis su žmona išvykdavo į kalnus ir prašydavo, kad aš tuo metu talkinčiau jo senolei mamai, liekančiai vienai. Rubanovo mama buvo tipiška žydė, man buvo palanki ir ne kartą sakiusi, kad aš siekčiau aukštojo mokslo. Šios minties niekada nebuvo atsisakęs.

Vėliau aplinkybės iki šio tikslo klostėsi gana palankiai. 1955 m. į rankas paėmiau „raudoną“ technikum diplomą, patvirtinantį kurso baigimą aukščiausiais pažymiais ir suteikiantį be egzaminų įstoti į aukštąją mokyklą. Mano ryšys su technikum nutrūko. Leonidas Rubanovas, mano pasiūlymu, į mano vietą dirbti laborantu priėmė žemesnio kurso moksleivį Algį Dambauską, kuris vėliau baigė Krasnojarsko politechnikos institutą, ten apgynė mokslinį darbą, tapo profesoriumi. Persikėlęs į Lietuvą, tose pačiose pareigose dirbo Vilniuje, Fizikos institute.

Aš pasiryžau toliau tęsti mokslus Sibiro miško technikos institute (dabar Sibiro technologinis universitetas). Mokyti planavau neakivaizdiniu būdu. Tam šiame institute buvo palankios sąlygos: du kartus per savaitę po keturias valandas vakarais buvo skaitomos paskaitos gyvenantiems Krasnojarske.

Sukūriau šeimą

Baigęs mokslus technikum, 1955 m. susituokiau su Ona Martinaityte. Tremtyje gyvenome vienoje gyvenvietėje Koj ir draugavome daugiau nei ketverius metus. Ji, siekdama mokslo, taip pat patyrė daug sunkumų: tėvas Petras Martinaitis iš Intos lagerio sugrįžo 1954 m. Jai baigus vidurinę, dvejus metus komendantūra neleido išvykti į Krasnojarską. Vedybų metu ji mokėsi tame pačiame miško technikum.

Kuriant šeimą, mane vėl likimas suvedė su V. Sužiedeliu. Jis tuo metu taip pat buvo baigęs kalnakasybos technikumą, turėjo paskyrimą dirbti šachtoje tame pačiame rajone. Mano būsimą žmoną Krasnojarske gyveno viename bute su Stase Klausaitė, su kuria Vladas taip pat ilgokai draugavo.

Santuokos registracijos metu Krasnojarsko miesto civilinės metrikacijos biure turėjome problemų dėl žmonių pavardžių. Biuro darbuotoja ketino mano žmonos pavardę užrašyti Guliokas. Nelengvai teko ją įtikinti, kad mano žmonos pavardė būtų Guliokienė. Mums pasisekė. Stasė išvažiavo su pavarde Sužiedelis. Kitą dieną po vedybų atsirado gyvenamojo ploto problema. Aš gyvenau bendrabutyje ir žmonai vietos nebuvo. Buvusi žmonos buto šeimininkė sutuoktinių kategoriškai nenorėjo. Teko apsistoti išsinuomotame kambarėlyje, kuris nuo namo šeimininkų buvo atskirtas medžiagine užuolaida. Jame tilpo tik geležinė lova ir spintelė, kuriuos mums paskolino supratinga technikum bendrabučio vedėja Lena.

Palankios sąlygos mokslui

Baigus technikumą, pirmai mano darbovietai susiklostė palankios sąlygos. Mūsų technikum persikėlė į naujas ir erdvas patalpas centrinėje miesto gatvėje ir jame buvo įkurtas Rytų Sibiro miško pramonės vadovaujančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimo institutas, kurio tikslas – suteikti specialų vidurinį išsilavinimą miško pramonės darbuotojams, einantiems atsakingas pareigas. Šiame institute dirbo tie patys technikum dėstytojai. Čia man buvo pasiūlytos gamybinio mokymo instruktoriaus pareigos elektros technikos klausimais. Tenkino darbas ir atlyginimas. Mano tolimesniam mokslui sąlygos buvo palankios. Sibiro miško technikos institutas buvo kitoje gatvės pusėje.

Šio Rytų Sibiro kvalifikacijos kėlimo instituto klausytojai buvo pokario metais paskirti miško pramonės įmonėse atsakingoms pareigoms, dažnai neturintys net bendro vidurinio išsilavinimo. Kvalifikacijos kėlimo institute jiems buvo mokamas vidutinis atlyginimas. Gyveno be problemų, dauguma iš jų mokslui skyrė mažai dėmesio. Taip vienas iš Jakutijos atsiųstas kurasantas, buvęs miško pramonės ūkio direktorius, su kuriuo teko artimiau susipažinti, po dvejų mokslo metų manęs paprašė už jį parašyti baigiamąjį diplominį darbą.

Sutikau ir ne kartą bandžiau su juo aptarti darbo turinį. Jis atvirai pareiškė, kad neturi noro gilintis ir visais klausimais pasiūlė konsultuotis su jo projekto vadovu – dėstytoju Pikuliu. Mano buvęs mokytojas, dabar bendradarbis, Pikulis nenustebo ir su manimi lyg niekur nieko bendravo. Diplomantas gindamas „savo“ darbą, perskaitė jam paruoštą paaškinimą. Dvejų metų nerūpestingas gyvenimas Krasnojarsko mieste jam užtikrino techniko technologo specialybę.

Trejus metus, kol technikum mokėsi mano žmona, gana intensyviai studijavau, įveikiau ketverių metų kursą.

Išskaitas ir egzaminus buvo leidžiama laikyti į priekį. Tada palikome Krasnojarską ir išvykome dirbti į Koj gyvenvietę, kur nuo tremties pradžios gyveno mano ir žmonos tėvai. Prasidėjo mano darbas miško pramonėje, susijęs su inžinerine veikla visą likusį mūsų buvimo laiką Sibire. Čia darbą pradėjau gamybos meistro pareigose kirtavietėje, kol tapau šios įmonės vyriausiuoju inžinieriumi. Aukštojo mokslo baigimą apgyčiau 1961 m. ir gavau taip pat „raudoną“ diplomą. Šį kartą jame esantys geriausi pažymiai mano gyvenime nieko nekeitė.

Padėjo prabudusi trauka žurnalistikai

Nuo vaikystės trauka literatūrinei kūrybai nebuvo pamiršta. Tuo metu medienos ruošos pramonėje vyko techninis perginklavimas. Rankinius pjūklus keitė motoriniai, atsirado naušūs pakrovėjai. Vyko pokyčiai darbų organizavime. Ranka buvo pasiekiamas medžiaga ir galimybė techniniais klausimais rašyti straipsnius, kurie pasirodydavo Maskvoje leidžiamuose moksliniuose techniniuose žurnaluose „Liesnaja promyšlenost“ (Miškų pramonė), Krasnojarsko leidiniuose. Dabar tai galima pavadinti viešųjų ryšių akcija su visuomene, o komunistų partijos skelbtu šūkiu: spauda – galingiausias partijos ginklas.

1971 m. man buvo įteiktas diplomatas, pasirašytas TSRS Miško pramonės ministro pavaduotojo už straipsnius moksliniame techniniame žurnale „Liesnaja promyšlenost“ šio žurnalo 50 leidybos metų proga. Šiuo metu virtualioje informacijos erdvėje teko aptikti apie 2004 m. Irkutsko mieste apgintą Pavelo Pušmino disertaciją „Miško ruošos ir medžio apdirbimo pramonės vystymasis Rytų Sibire 1946–1985 m.“, kurioje tarp panaudotų šaltinių yra cituojamas mano straipsnis iš žurnalo „Liesnaja promyšlenost“ 1973 m. Nr. 12. Manau, kad mano publikacijos spaudoje techniniais klausimais miško pramonės srityje turėjo įtakos, kai 1965 m. iš Partizansko miško pramonės ūkio, pastoviai nevykdančio gamybos plano, buvau perkeltas į Kazulkos rajoną. Ten buvo organizuojamas pirmas krašte Novo-Kazulkos bandomasis – parodomasis miško pramonės ūkis.

Į Novo-Kazulkos miško pramonės

ūkį nuolat buvo siunčiama nauja technika pirmiems bandymams, buvo diegiami pažangūs gamybos ir darbo organizavimo metodai. Čia specialiai buvo pastatytas dviejų aukštų viešbutis moksliniams darbuotojams, atvykstantiems į šią įmonę iš Maskvos, Sverdlovsko, Irkutsko, Krasnojarsko. Dirbome ir gyvenome jų apsuptyje. Tarp jų buvo daug įdomių asmenybių. Ne vienas iš jų buvo apsilankęs Lietuvos kurortuose ir su pasididžiavimu šį kraštą tapatino su Europa. Įmonės direktorius Genadijus Korolkovas buvo gana aukštos kultūros žmogus, santūraus būdo. Buvau pirmuoju jo pavaduotoju ir vyriausiuoju inžinieriumi. Įmonė pateisino savo paskirtį ir 1969 m. Novo-Kazulkos miško pramonės ūkiui buvo suteiktas Darbo raudonosios vėliavos ordinas, direktoriui – socialistinio darbo didvyrio vardas.

Kai 1970 m. buvau pervestas tolimesniai darbu į Krasnojarsko krašte ant Angaros upės esantį kombinatą „Bogučanlies“ vyriausiojo inžinieriaus pareigoms, praėjus metams į čia buvo perkeltas Genadijus Korolkovas kombinato viršininko pareigoms. Vienas atsakingas pareigūnas pastebėjo, kad Korolkovas–Guliokas yra vykęs tandemas.

Kombinato sudėtyje buvo dešimt miško pramonės įmonių ir per metus buvo gaminama apie tris milijonus kubinių metrų apvalios medienos, kuri Angaros upe sieliais pavasarį buvo plukdoma iki Jenisejaus upės ir toliau didžioji dalis šia upe plaukdavo iki Igarkos eksportui. Mano direktorius Korolkovas, kaip socialistinio darbo didvyris, pagal to meto nerašytas taisykles buvo renkamas į įvairius visuomeninius organus Maskvoje ir Krasnojarske. Dažnai jam teko būti išvykose ir man tekdavo jį pavaduoti, o tai didino darbo krūvį ir atsakomybę. Tarp manęs ir direktoriaus niekada nesijautė trinties. Buvo atvejų, kada jis savo autoritetu mane pridengdavo.

Keliose kombinatui pavaldžiose įmonėse, vykdant medienos ruošos darbus, įvyko keli nelaimingi atsitikimai darbe, nusinešę dirbančiųjų gyvybes. Netrukus gavau kvietimą atvykti į Krasnojarsko profesinių sąjungų posėdį, kur buvo numatyta svarstyti darbo saugos klausimą kombinatė. Pagal pareigybės nuostatas už darbo saugą aš buvau atsakingas. Priminę savo viršininkui apie numatytą mano išvyką į krašto centrą, pastarasis kategoriškai pareiškė: „Tu nevažiuosi, svarstyme aš dalyvausiu“.

(Bus daugiau)

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2020 metams

Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 26 dienos bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškiniuką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt. Laikraštis išeina

4 kartus per mėnesį. Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: 1 mėn. – 3,67; 3 mėn. – 11,02; 6 mėn. – 22,03; 2 mėn. – 44,06 euro.

Stasio Šilingo atminimas dar laukia įamžinimo

Prof. Arimantas DUMČIUS

Stasys Šilingas – ilgametis Valstybės Tarybos pirmininkas, teisingumo ministras, 1938 m. Lietuvos Konstitucijos kūrėjas, Šaulių sąjungos centro valdybos pirmininkas. Šiais metais sukako 90 m. nuo to laiko, kai Kaune Valstybės Tarybos pirmininku buvo išrinktas vienas žymiausių Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjų Stasys Šilingas. Šias pareigas jis ėjo iki Steigiamojo Seimo sušaukimo. 1928–1938 m. jis ir vėl buvo išrinktas Valstybės Tarybos pirmininku.

S. Šilingas (gimęs 1885 m. lapkričio 11 d. Vilniuje) iš savo tėvų paveldėjo barono titulą ir gavo puikų išsilavinimą, tačiau visa jo jaunystė prabėgo aktyviai dalyvaujant revoliuciniuose judėjimuose ir net Maskvos barikadose kovojant prieš caro priespaudą, redaguojant „Aušrinę“, leidžiant lietuvių rašytojų almanachą „Pirmasis baras“, bendradarbiaujant „Lietuvos žiniose“. Jau 1914 m. jis paskelbė „Gintarinę deklaraciją“ dėl Mažosios Lietuvos sujungimo su Didžiąja Lietuva. 1917 m. įkūrė demokratinę tautos laisvės Santaros partiją, buvo išrinktas Lietuvių tautos tarybos pirmininku. Lietuvių konferencijoje Stokholme įkūrė lietuvių-švedų draugiją. 1918 m. Vilniuje jis buvo vienas iš Lietuvos kariuomenės kūrėjų, miesto tarybos narys.

Pirmaisiais Nepriklausomos valstybės metais Kaune dirbo advokatu, 1924 m. išrinktas Šaulių sąjungos Centro valdybos pirmininku. Jo rūpesčiu įsteigta M. K. Čiurlionio galerija, Kauno meno mokykla, Operos teatras.

1922 m. nuo Krikščionių demokratų ūkininkų sąjungos vėl buvo išrinktas į Pirmąjį Seimą, vadovavo Užsienio reikalų komisijai. Matydamas grėsmę Lietuvos valstybei, S. Šilingas su kitais bendraminčiais dalyvavo 1926 m. perversme ir po jo buvo paskirtas teisingumo ministru. Įsteigė Vilniui vaduoti sąjungą, Lietuvai pagražinti draugiją. S. Šilingas laikomas iškiliausiu tautos idealų puoselėtoju ir neoficialiu Prezidento A. Smetonos tautininkų ideologijos kūrėju, parengusiu šios partijos įstatus. Nuo 1928 m., būdamas Valstybės Tarybos pirmininku ir antros kadencijos teisingumo ministru, jis parengė Teismų santvarkos, Spaudos įstatymus ir 1938 m. Lietuvos Konstituciją. Tais pačiais metais atsistatydino iš Valstybės Tarybos pirmininko ir teisingumo ministro pareigų.

Sibiro lagerių kalinys ir tremtinys

Nuo 1925 m. Šilingų šeima gyveno Misiūnuose, savo ūkyje šalia Nemuno, Ilguvoje. Žmona Emilija Bytautaitė buvo kilusi iš senos žemaičių bajorų šeimos. 1912–1933 m. Šilingų šeimoje gimė devynios dukterys. Dukrelė Audronė mirė 8 metų ir buvo palaidota

Ilguvos bažnyčios šventoriuje.

1941 m. birželio 9 d. Šakių apskrityje KGB operatyvinis įgaliotinis Bulikovas priėmė sprendimą suimti S. Šilingą kaip buvusį teisingumo ministrą ir „buožę“. Iš Misiūnų ūkio paėmė S. Šilingą, žmoną Emiliją ir dukterį Ramintą, kitos dukterys mokėsi Vilniuje ir Kaune, todėl liko Lietuvoje. Vežė kartu su mokytoju Slavėnu ir Grincevičių šeimomis. Pilviškių geležinkelio stotyje Stasį Šilingą atskyrė nuo šeimos. Visam laikui, nes daugiau su šeima nesusitiko. Emilija ir Raminta atsidūrė Altajaus krašte, Ust Kane, S. Šilingas – 7-ame Rešotų lageryje, o vėliau Bolšaja Rečka lageryje. Emilija nuo skausmo ir bado mirė 1943 m., Raminta – 1944 m. Sergančiąją globojo Kristina Grincevičiūtė. Prieš pat mirtį Raminta yra sakiusi: „Kai grįšit į Ilguvą, nueikit į kapus prie to ažuolo (Ilgio ažuolo – A. D.) ir pagalvokit, kad ir aš čia“.

Lageryje S. Šilingas sunkiai dirbo, tiesė kelius, gyveno pusbadžiu. Čia sutiko nemažą žymių Lietuvos politikų ir

Prie Stasio Šilingo kapo Ilguvos Šv. Kryžiaus atradimo bažnyčios šventoriuje

visuomenės veikėjų: Prezidentą Aleksandrą Stulginskį, ministrus Juozą Ton-

kūną, Jokūbą Stanišauskį – apie 90 jų kalėjo Rešotuose. 1942 m. sausio 2 d. Kraslago tardytojo Anciperovo nutarimu S. Šilingas buvo vėl areštuotas ir sausio 27 d. atsidūrė tardymo izoliatoriuje. Jam inkriminavo antisovietinių organizacijų kūrimą, sukilimo ruošimą, lietuvių sukilėlių komiteto kūrimą, kalbomis apie karo pralaimėjimą. Tuo metu S. Šilingas kalėjo Temlage (Dubrovlage, Mordovija). Tardymo protokole nurodyta, kad jis sirgo chronine širdies liga, yra išsekęs (kacheksija). 1942 m. balandžio 13 d. Ypatingasis pasitarimas „Trojka“ jam skyrė aukščiausią bausmę – sušaudyti. 10 m. buvo laikomas lageryje žinant, kad nuteistas mir-

kalėjimo, todėl perkeliamas į uždarąjį Vladimiro kalėjimą. Po Stalino mirties 1954 m. birželio mėn. byla buvo peržiūrėta ir po 13 m. leista grįžti į Lietuvą. Kaune S. Šilingas išbuvo vos 22 dienas. Vėl buvo suimtas ir ištremtas į Ukrainą, Žitomiro srities Dovbyšo psichiškai nesveikų senelių prieglaudą. Po 7-erių metų, 1961-aisiais, grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kelmėje pas žmonos seserį Feliciją Bytautaitę. Mirė 1962 m. lapkričio 13 d., būdamas 77-erių. Palaidotas Kelmės kapinėse, čia 1991 m. buvo perlaidoti Emilijos ir Ramintos palaikai, parvežti iš Ust Kano.

kalėjimo, todėl perkeliamas į uždarąjį Vladimiro kalėjimą.

Po Stalino mirties 1954 m. birželio mėn. byla buvo peržiūrėta ir po 13 m. leista grįžti į Lietuvą. Kaune S. Šilingas išbuvo vos 22 dienas. Vėl buvo suimtas ir ištremtas į Ukrainą, Žitomiro srities Dovbyšo psichiškai nesveikų senelių prieglaudą. Po 7-erių metų, 1961-aisiais, grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kelmėje pas žmonos seserį Feliciją Bytautaitę. Mirė 1962 m. lapkričio 13 d., būdamas 77-erių. Palaidotas Kelmės kapinėse, čia 1991 m. buvo perlaidoti Emilijos ir Ramintos palaikai, parvežti iš Ust Kano.

Palaikai palaidoti šventoriuje

Vykdamas paskutinį S. Šilingo prašymą palaidoti šalia dukters Ilguvoje, 1999 m. rugpjūčio 27 d. Valstybinė perlaidojimo komisija (pirmininkas Arvydas Vidžiūnas), padedant Zanavykų bendrijai, Šaulių sąjungai, Šakių savivaldybei, giminėms, organizavome S. Šilingo, žmonos Emilijos ir dukters Ramintos palaikų perlaidojimą iš Kelmės į Ilguvą, šalia dukters Audronės.

Buvau atsakingas už laivą palaikų parplukdymui Nemunu iš Kauno į Ilguvą. Atsisveikinimo kalbas sakė A. Vidžiūnas, prof. V. Landsbergis, prof. A. Dumčius, A. Vaičiūnas, Seimo narys A. Stasiškis ir kiti. Šv. Mišias aukojo monsinjoras A. Svarinskas, arkivyskupas S. Tamkevičius. Labai iškilmingame kariniame perlaidojimo ceremoniale dalyvavo „Geležinio vilko“ garbės sargybos kuopa, generolo Jono Žemaičio akademijos kariūnai, Karinių jūrų pajėgų kariai. Ilguvoje visus sutiko minios žmonių ir po šv. Mišių Ilguvos bažnyčioje palaikai iškilmingai palaidoti šventoriuje.

Stasio Šilingo atminimui buvo skirti iškilmingi renginiai Vilniuje, Kaune, Ilguvoje, Kelmėje ir kitur 1995, 1999, 2000, 2005, 2006, 2008, 2009 m. 2006-aisiais Vilniaus Strelčiukų mikrorajono gatvei suteiktas Stasio Šilingo vardas. Sunkiai praskynėme kelią jo paminėjimui Seime (2008). Kauno savivaldybėje 2009 m. balandžio 3 d. įregistruavau prašymą įrengti memorialinę lentą ant T. Daugirdo gatvės 4-o namo Senamiestyje, kuriame gyveno S. Šilingas. Tik 2013 m. atidengtas puikus bareljefas (skulptorius V. Narutis), remiant merui A. Kupčinskui ir Z. Girčiui. Jo atidengime dalyvavo anūkas Saulius Kubilius (Vatikanas).

„Europa – tai MES“

Agnieška USCILIENĖ

Rugsėjo 26 d. visoje Europoje minima Europos kalbų diena. Kalbų mokėjimas vienija žmones, leidžia bendrauti tarpusavyje, mokytis bei pažinti tų šalių kultūras, skatina įsidarbinimo bei verslo galimybes. Kalbos atveria duris, leidžia kitaip pažvelgti į pasaulį, juk mokėti užsienio kalbą ir susišnekėti kitoje šalyje yra smagu ir naudinga.

Europos kalbų diena pirmą kartą paminėta 2001 m., tie metai buvo paskelbti Europos kalbų metais. Nuo tada ši diena minima kasmet, kad žmonės domėtusi kitomis šalimis, jų kalba, kultūra, o amžius nėra rodiklis.

Senųjų Trakų bibliotekoje paminėjome Europos kalbų dieną. Su vaikais sužinojome įdomių faktų apie valstybes, kad Europoje yra paskelbtos 24 oficialios kalbos, o visame pasaulyje žmonės bendrauja virš 7 tūkstančių kal-

bų. Įdėmiai ištyrinėjome Europos žemėlapi ir sužinojome naujų šalių bei miestų, vaikai papasakojo, kur keliauvo ir lankėsi. Renginio pabaigoje vaikai sprendė viktoriną.

Popietės metu dalyviai įgijo naujų žinių bei smagiai praleido laiką.

Gyvi, kol prisimename

Alfreda PIGAGIENĖ

Nedzingėje, Varėnos rajone, vyko renginys „Gyvi, kol prisimename...“, skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę paminėti. Pilnutėlėje Kultūros centro salėje partizanų daina renginį pradėjo Nedzingės moterų ansamblis. Apie partizanų ryšininko Juozo Peičiaus-Aido knygos „Likimo aidas“ atsiradimą pasakojo Nedzingės šaulių vadas Albertas Jakubavičius.

Aktorės Vitalija Mockevičiūtė ir Neringa Varnelytė padovanojo spektaklį „Miško seserys“

Knygos autorius su bendraminčiais atliko nemažai darbų, įamžinant šios vietovės partizanų, ryšininkų, rėmėjų atminimą. Šaulių vadas vis kalbino ši daug iškentėjusį Juozą Peičių parašyti atsiminimus. Prisiminimais apie savo tėvelį pasidalijo ir sūnus Gediminas.

Juozas Peičius gimė lenkų okupuotame krašte, Suvalkų apskrityje, Punsko valsčiuje. Devynerių jau ganė gyvulius pas ūkininkus. 1941 m. šeima pradėjo priverstinę kelionę po Lietuvą. Pagaliau atsidūrė Varėnos rajono, Perlojos valsčiuje. 1944 m. rudenį tapo partizanų ryšininku Aidu. 1951 m. jį suėmė ir nuteisė 10 metų. Išvežė į Komiją, Intos lagerius. Į Lietuvą J. Peičius sugrįžo 1955 m. Sukūrė šeimą ir apsigyveno Kaune. Savo prisiminimus užrašė pats. Deja, knygos išleidimo nesulaukė – metų pradžioje iškeliavo į Amžinybę. Iš ekrano stebėjome ištraukas su Juozo Peičiaus pasakojimais, matėme nuotraukas iš jo gyvenimo.

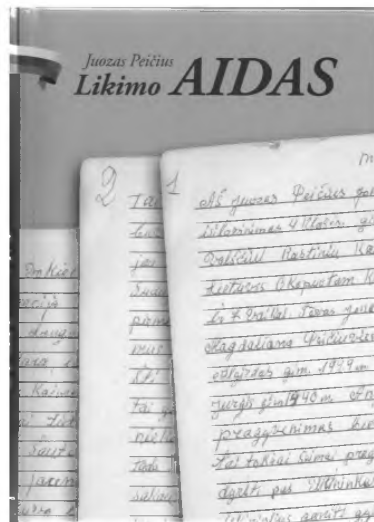
„Aš, Juozas Peičius-Aidas, dirbau su partizanais ir jų vadais nuo 1944 iki 1951 metų. Jaučiu pareigą pasidalyti prisiminimus apie savo jaunystės išgyvenimus. Papasakoti apie pasipriešinimo judėjimą, partizanus ir jų vadus. Noriu, kad mano pasakojimas padėtų atskirti tiesą nuo melo, kuris, deja, ir šiais laikais vis dar prasismelkia į tautos istorinę sąmonę.

Partizanai kovojo tik prieš okupantus ir jų parankinius, neskirstė žmonių – štai tu lietuvis, o tu lenkas, rusas ar vokiečiai. Jiems visi buvo lygūs, jie kovėsi dėl savo laisvės ir nepriklausomybės, dėl savo Tėvynės Lietuvos.“

Aktorės Vitalija Mockevičiūtė ir Neringa Varnelytė bei folkloro grupės muzikantai Darius Mockevičius ir Paulius Kovalenka padovanojo spektaklį „Miško seserys“. Spektaklis nukėlė į Dzūkiją, į partizaninio karo metus. Pasipriešinimo kovų fone parodė stiprias, ištvėringas merginas ir jaunas moteris. Gražia dzūkų tarme labai nuširdžiai Vitalija ir Neringa perteikė tikras istorijas. Juk pokario metais moterys, rizikuodamos gyvybe, slaugė ir gydė sergančiuosius ir sužeistuosius, nešė maistą į bunkerius, perduodavo žinutes, siuvo ir skalbė drabužius, išnešiodavo spaudą...

Vitalijos ir Neringos pasakojimus keitė Dariaus ir Pauliaus atliekamos partizaniškos dainos. Žiūrovai neliko abejingi. Nors ir trukdė kaukės, bet dainavo kartu, išgyveno istorijas, šluostėsi ne tik džiaugsmo, bet ir skausmo ašaras. Įsiminė vienos partizanų motinos pasakojimas. „Netoli namų ji išgirdo šūvius. Sušuko: „Mano Vladulį šaudė!“ Nor jį labai skurdžiai gyveno, po šaudymo pas juos užėjo enkavedistai pavalgę. Kokis turėjo būt jos skaus-

mas, kai vienam iš jų padavė valgyt, o jis iš kišenės ištraukė Vladulio laikrodį. Rusiškai pasakė: „Štai bandito laikrodis“. Kokia scipri turėjo būc šitoj moteriškė, kokia scipri turėj būc jos širdzis. Nužudė jos vienintelį sūnų, o motina turėj maitint jo žudiką ir negalėjo išliet nė vienos ašaros“, – pasakojo aktorės.

Kraštiečiai didžiavosi, kad šioje popietėje dalyvavo net trys Mockevičių šeimos nariai. Jau į gyvenimo rudenį įžengusi gerbiama mokytoja Vanda dainavo su moterimis. Kaip malonu jai buvo žiūrėti į sceną, kurioje matė savo dukterį Vitaliją ir sūnų Darių su savo draugais – teatro „Labas“ kūrybine grupe.

Gediminas Peičius padėjo aktoriams už nuostabų spektaklį ir renginį, visiems susirinkusiems, kuriems rūpi mūsų praeitis, dabartis ir ateitis.

Ilsėkitės ramybėje

Vytautas Eduardas Voroneckas
1930–2020

Sulaukęs 90 metų po sunkios ligos į Amžinybę išėjo ilgametis LPKTS Klaipėdos r. filialo narys Vytautas Eduardas Voroneckas. Gimė ir gyveno Telšiuose. Penkiolikmetis moksleivis tapo partizanų ryšininku, slapyvardžiu Kibirkštis. Suimtas 1945 m. 1946 m. Sovietų sąjungos Karo tribunolo nuteistas 10 m. lagerių ir 5 m. tremties. Išvežtas į Archangelsko sr. 1946–1948 m. kalėdamas Maimakos nepilnamečių kolonijoje, kurioje buvo apie 20 jaunų 15–16 m. vaikų lietuvių (iš viso apie 1000 tokio amžiaus politinių kalinių), Vytautas slapta ruošė ir platino pranešimus iš laikraščių nemokantiems rusų kalbos. Kolonijoje buvo laikomas iki 1950 m., vėliau katorgą tęsė ANK BBK KGB lageryje, iš ten išvežtas į Kazachiją, Čiurbai Nuros lagerį, 1953 m. vasarą – Kamyšlagą Omsko sr. Iš lagerių paleistas 1954 m. Į Lietuvą grįžo 1958 m., sukūrė šeimą, apsigyveno Gargžduose. Baigęs buhalterijos mokslus, tapo puikiu savo srities specialistu ir ilgus metus ėjo buhalterio ir vyr. buhalterio pareigas, konsultavo kolegas. Vytautas buvo aktyvus LPKTS narys, dalyvavo renginiuose, ruošiant atsiminimų leidinius su likimo broliais iš LLA (Lietuvos laisvės armija). Užaugino du sūnus.

Nuoširdžiai užjaučiame brolių ir sesutę, sūnų Arūną su šeima, linkėdami jiems stiprybės, sveikatos tęsti gyvenimą patriotiškumo dvasia.

LPKTS Klaipėdos rajono filialo nariai

Skrynių marginimas

Dalia BAGDŽIUVIENĖ

2020 metai paskelbti Tautodailės ir UNESCO Pasaulio paveldo Lietuvoje metais. Trakų viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje įvyko edukacija „Skrynių marginimas“. Edukacinį užsiėmimą parengė ir vedė menininkė, meno terapeutė Dalia Jakubonė.

Liaudies dainose minimos margosios skrynelės – tai baldai audiniams, išėjiniams drabužiams, į ritinius susuktai drobei laikyti. Edukacijos tikslas – skatinti susidomėjimą etnografija, senuoju pasaulėvaizdžiu, ugdyti gebėjimą pažinti simbolius, kuriais būdavo puošiami senoviniai buitės daiktai ir baldai, spalvų reikšmės.

Užsiėmimo metu vaikai susipažino su skrynių ir kuparų istorija, paskirtimi. Senovėje skrynios buvo kiekvienoje kaimo sodyboje. Kraičio skry-

nios – neatsiejamas tradicinių vestuvių atributas. Ant skrynių šonų ir viršaus būdavo piešiami įvairiausi simboliai, raštai. Taip pat dalyviai praktiškai lavino dėmesį, atmintį, piešimo įgūdžius. Edukacijos metu vaikai spalvino mažas skrynutes ir jas dekoravo. Kiti vaikai piešė skrynias popieriuje ir margino jas įvairiais piešiniais bei simboliais ir taip įtvirtino įgytas žinias.

Tokia skrynutė – puiki dovana draugui, namų dekoras ar mažų paslapčių saugotoja.

Tremtinys
www.lpkts.lt

ISSN 2029-509X

Savaitraščio vadovė Audronė Kaminskienė
Techninė redaktorė Vesta Milerienė

Projektas „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltųjų dėmių“ remia (2020 m. skirta 11800 eurų)

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

Įmonės kodas 300032645

2 spaudos lankai. Tiražas 1310 egz. Kaina 0,90 euro.

Ats. sąsk. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365 AB „SEB“ bankas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,
Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Žygis DKA B rinktinės partizanų kovų vietomis

(atkelta iš 1 psl.)

Muziejininkas V. Kovarskas papasakojo apie šiose apylinkėse veikusių partizanų kovas ir kaip B. Tarulio sodyboje buvo išduoti partizanai, kurie nepasidavė ir žuvo kovoje. Buvo padėta gėlių, uždegta žvakučių, choro atliekama dainą dainavo visi.

Kita sustojimo vieta – Kazimierava, Šešuolių seniūnija. Pravažiavus Šešuolių miestelį, svečių autobusuose buvo LPKTS Ukmergės filialo nariai papasakojo apie šio miestelio istoriją. Atvykome į Kazimieravą, kur įvyko pirmasis kovos krikštas (1946 m. sausio 22 d.) DKA A. Morkūno-Plieno ir P. Švelniko-Voldemaro partizanų būriams. Apie tai ir vėl papasakojo muziejininkas istorikas V. Kovarskas. To mūšio metu žuvo 14 partizanų ir vienas vokietis, kovojęs partizanų grietose. Buvo perskaitytos visų žuvusiųjų pavardės, pagerbti gėlėmis ir uždegta žvakučių. Choras „Tremtinys“ atliko dainą. Savo prisiminimais bendravimu su A. Morkūno-Plieno dukterimi pasidalijo LPKTS valdybos narė Rasa Duobaitė-Bumblienė. Visus žygeivius pasveikino Šešuolių seniūnijos seniūnė Jolanta Lukšienė, o puikūs bendruomenės nariai pakvietė dalyvius pailsėti ir pasistiprinti skaniais paruoštais valgiais.

Pasistiprinę ir įgavę daugiau jėgų, žygio dalyviai patraukė Želvos link. Prie Memorialo rezistencijos aukoms atminti mūsų jau laukė Želvos ben-

druomenės nariai ir istorikas Arvydas Anušauskas. Apie Želvos apylinkėse veikusių partizanų kovas ir likimus papasakojo LPKTS Ukmergės filialo pirmininkė A. Kalesnikienė. Žmonės iš kitų rajonų sužinojo apie buvusioje žvyruobėje užkastus partizanus. Sovietiniais laikais čia buvo bandoma padaryti šaudyklą, traktoriai savo vikšrais lygino ir traiškė ten užkastus žmonių kaulus. Apie partizanų kovų reikšmę Lietuvos likimui papasakojo LR Seimo narys, istorikas A. Anušauskas. Kaip turime branginti mūsų didvyrių atminimą, jų kovas už laisvę, kalbėjo LR Seimo narė Irena Hasse. Visus žygio dalyvius pasveikino Želvos bendruomenės pirmininkas G. Povylius.

Iš Želvos kolona žygeivių pajudėjo į DKA partizanų parką Kadrėnų kaime, Vidiškių seniūnijoje. Atvykus mus pasitiko Vidiškių seniūnas V. Štaras, kuris labai rūpinosi parko sutvarkymu šiam renginiui. Pirmiausia buvo atiduota pagarba šio parko įkūrėjui, Laisvės kovų dalyviui, mons. Alfonsui Svarinskiui. Prie jam skirto kryžiaus istorikas V. Kovarskas trumpai apžvelgė parko istoriją, jame pastatytų paminklų reikšmę. Sveikinimo žodį visiems dalyviams tarė LR Seimo narys J. Varžgalys. Monsinjoro garbei buvo padėta gėlių, uždegta žvakučių ir virš pušų viršūnių nuskambėjo visų dalyvių atliekama giesmė „Marija, Marija“.

Toliau visi dalyviai susirinko prie est-

rados. Čia sugiedojome Lietuvos himną, pagerbėme tylos minute žuvusiuosius už Lietuvos laisvę ir kartu su choro dalyviais padainavome partizanams skirtą dainą „Partizanai, partizanai“.

Apie DKA partizanų kovos ypatumus, apie kovos reikšmę, jų išdavystę papasakojo istorikas Seimo narys A. Anušauskas. LPKTS pirmininkas dr. G. Rutkauskas apžvelgė visą dienos žygį, padėkojo organizatoriams už gerai suorganizuotą turiningą ir prasmingą renginį.

Visiems labai didelį išpūdį paliko Daivos ir Loretos gražiai atliekamos

dainos. O Siesikų kapelijos „Vieversas“ vyrai partizanų uniformomis ir savo dainomis pavergė visų parke susirinkusių žygio dalyvių širdis. Virš parko pušų skambėjo dainos apie Tėvynę, apie partizanų kovas, jų sunkią dalią kovoje už Lietuvos laisvę.

Pasiklausę gražaus koncerto, pasistiprinę kareiviška koše, svečiai iš Šiaulių ir Vilniaus dalyvavo ekskursijoje po parką.

Džiaugiamės, kad šiuo žygiu buvo prisiminti DKA B rinktinės partizanai, jų kovos už brangią Tėvynės laisvę. Jiems atminti ir buvo skirtas mūsų žygis.

Kauniečiai su LPKTS Ukmergės filialo pirmininke Aldona Kalesnikiene

Prie Atminimo kryžiaus žuvusiems partizanams

Choro atliekamas dainas dainavo visi

Traktoriai savo vikšrais lygino ir traiškė čia užkastus žmonių kaulus. Želva

Siesikų kapelijos „Vieversas“ vyrai džiugino dainomis